

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

โดย สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) โดยมี นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเปิดการประชุม พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ได้อนุญาตให้ สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใด ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๑๐ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	(ไม่มี)
(๒) รับรองรายงานการประชุม	(ไม่มี)
(๓) กระทุ้งถาม	(ไม่มี)
(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	จำนวน ๔ เรื่อง

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการคุ้มครองผู้บริโภควิถีใหม่
ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภคพิจารณาเสร็จแล้ว
(เป็นเรื่องที่เลื่อนมาจากการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันอังคารที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕)

ผลการพิจารณา

ประธานคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (พลเอก วสันต์ สุริยมงคล) ประธานคณะทำงานพิจารณาศึกษาแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภควิถีใหม่ (นายถนัด มานะพันธุ์นิยม) และเลขาธิการคณะทำงาน (นายอินฉันท์ เหล็กนวลชูสิน) ได้ร่วมกันเสนอผลการพิจารณาศึกษา

ต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมการได้ดำเนินการศึกษาโดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม การสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค ภาคประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. สภาพการบังคับใช้ของกฎหมายที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทย พบว่า (๑) กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่มีต่อการคุ้มครองผู้บริโภค มีความล้าสมัย ขาดความชัดเจน มีความขัดแย้งกัน และไม่ครอบคลุม ต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (๒) การดำเนินงานของหน่วยงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน บุคลากรไม่เพียงพอและขาดความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เฉพาะทางตามภารกิจหลักที่ได้รับมอบหมาย ขาดแคลนอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย หน่วยงานไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้เบ็ดเสร็จภายในหน่วยงานเดียว และไม่มีระบบการเชื่อมโยงถ่ายโอน ข้อมูลภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน

๒. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้บริโภคในสภาพบริบทวิถีใหม่ จะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน บูรณาการในการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันของหน่วยงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค กำหนดอัตราโทษสูงขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัว พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงหน่วยงานได้ง่ายขึ้น เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้รับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ และเชื่อมโยงฐานข้อมูลกลางระหว่างหน่วยงานร่วมกันเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนส่งเสริมการขายสินค้าออนไลน์ให้อยู่ในแพลตฟอร์ม (Platform) จัดทะเบียนการค้ากับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบและผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจในการสั่งปิดเว็บไซต์ที่กระทำความผิดกฎหมาย และหน่วยงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคควรบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและทำงานเชิงรุกในการป้องปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค อีกทั้งควรกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกับสภาองค์กรของผู้บริโภค โดยเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภควิถีใหม่ แบ่งเป็น (๑) ข้อเสนอด้านการบูรณาการการคุ้มครองผู้บริโภค โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคพิจารณาแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการบูรณาการการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภคที่มีความซับซ้อนและมีความเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ซึ่งคณะอนุกรรมการสามารถแต่งตั้งคณะทำงานคณะหนึ่งคณะใดเพื่อทำการศึกษาและแก้ไขปัญหา เฉพาะเรื่องดังกล่าว อันจะนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภคได้อย่างต่อเนื่อง (๒) ข้อเสนอด้านการพัฒนาศูนย์ข้อมูลเพื่อผู้บริโภค ควรเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อพัฒนาระบบการรับเรื่องร้องเรียนและติดตามผลการดำเนินงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชัน รวมถึง

การส่งต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับผู้บริโภครวม เป็นการผลิตขั้นตอนด้านระยะเวลา และอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภค (๓) ข้อเสนอด้านการประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรของผู้บริโภค โดยการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้านการคุ้มครองผู้บริโภคกับสภาองค์กรของผู้บริโภคในการเพิ่มช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนจากผู้บริโภค และประสานการแก้ไขปัญหาตามความประสงค์ของผู้บริโภคโดยไม่ทำงานซ้ำซ้อนกัน การเชื่อมโยงเครือข่ายฐานข้อมูลข่าวสารในการเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้บริโภค และการประสานความร่วมมือเชิงวิชาการร่วมกันอันจะนำไปสู่การช่วยเหลือผู้บริโภคให้เกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีหน่วยงานกลางด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้ทันสมัย ควรพัฒนาระบบการสร้างฐานข้อมูลของผู้ประกอบการทุกระดับเพื่อติดตาม ตรวจสอบ หรือส่งเสริมให้รูปแบบการซื้อขายสินค้าหรือบริการเป็นไปตามกฎหมาย ควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการดำเนินการอย่างเด็ดขาดกับผู้ประกอบธุรกิจที่โฆษณาหลอกลวงหรือเอาเปรียบผู้บริโภค ควรมีศูนย์ข้อมูลเพื่อผู้บริโภคในการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงข่าวสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการรับเรื่องร้องเรียนจากผู้บริโภคในระดับชาติ

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัดตั้งหน่วยงานขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินการระบบสุขภาพปฐมภูมิ ซึ่งคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขพิจารณาเสร็จแล้ว (เป็นเรื่องที่เลื่อนมาจากการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข (นายเจตน์ ศิรธรานนท์) และประธานคณะอนุกรรมาธิการศึกษาและติดตามระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่มีต่อประชาชน (พลโท อำพน ชูประทุม) ได้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ปัจจุบันการขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้ประชาชนขาดโอกาสเข้าถึงบริการสุขภาพปฐมภูมิ ภารกิจของหน่วยงานการขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิมีจำนวนมาก การดำเนินการแต่ละด้านยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ เนื่องจาก ไม่มีหน่วยงานขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิที่มีสถานะทางกฎหมาย

ที่ชัดเจน เป็นเพียงหน่วยงานย่อยภายในระดับกรม ส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูประบบสุขภาพปฐมภูมิ ล่าช้า โดยการดำเนินการบริการสุขภาพปฐมภูมิจัดตั้งได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีความพร้อม โดยเฉพาะ เขตเมืองใหญ่ และมีข้อสังเกตว่า การถ่ายโอนหน่วยบริการปฐมภูมิ (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)) ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา สามารถถ่ายโอนได้เพียง ๖๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๖ จากจำนวน รพ.สต. ทั้งหมด เนื่องจากความไม่พร้อมของหน่วยรับถ่ายโอนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความไม่พร้อมของ รพ.สต. ดังนั้น คณะกรรมการจึงมีข้อเสนอแนะ ในประเด็นต่าง ๆ สรุปได้ว่า ๑) หน่วยงานขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิ ควรเป็นหน่วยงานระดับกรม เพื่อให้มีสถานะเป็นนิติบุคคล รวมทั้งให้มีหน่วยงานระดับภูมิภาคและพื้นที่ ๒) ควรกำหนดหน้าที่ให้ รพ.สต. เป็นหน่วยงานหลักในการสร้างเครือข่ายปฐมภูมิกับภาคส่วนอื่น ๓) รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย หน่วยบริการปฐมภูมิ ควรกำหนดให้เป็นรูปแบบคณะกรรมการการบริหารร่วมกันของเครือข่ายในพื้นที่ ๔) ไม่ควรกำหนดจำนวนประชากรขั้นต่ำเป็นเกณฑ์ในการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิ เนื่องจากเป็น อุปสรรคกับพื้นที่ชนบทที่ส่วนใหญ่มีจำนวนประชากรไม่ครบ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เป็นเกณฑ์ ๕) ควรพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยี Telemedicine และการเชื่อมโยงข้อมูล ประวัติการรักษาในระดับทุติยภูมิ และตติยภูมิ รวมถึงหน่วยบริการปฐมภูมิ ๖) ควรยกระดับ รพ.สต. ให้มีศักยภาพ และเพิ่มขวัญและกำลังใจให้บุคลากร ทั้งในด้านค่าตอบแทนและความก้าวหน้า ๗) ควรพัฒนาและเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่มีอยู่ให้มีความสามารถ ในด้านระบาดวิทยา ด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และ ๘) เพื่อกำหนดความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการถ่ายโอน รพ.สต. ควรกำหนดพื้นที่นำร่อง (Sandbox) เพื่อให้ทราบถึงข้อดีข้อเสียและประสิทธิภาพ ที่เกิดกับประชาชนอย่างชัดเจน

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุม ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า เห็นด้วยกับการสนับสนุน การขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิต่อไป เพราะให้บริการสาธารณสุขพื้นฐานที่มีคุณภาพในราคา ค่าบริการที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งปัจจุบันงานด้านบริการสุขภาพปฐมภูมิได้เริ่มถ่ายโอนบริการจากส่วนกลาง ไปยังส่วนท้องถิ่น และทำงานร่วมกันแบบภาคีเครือข่าย โดยมีกระทรวงสาธารณสุขช่วยสนับสนุน การขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีความเข้มแข็ง และเห็นว่า หน่วยงานขับเคลื่อนระบบสุขภาพปฐมภูมิ ไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยงานระดับกรม โดยอาจเป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข ซึ่งมีหน้าที่ดูแลภาพรวมระบบสาธารณสุขของประเทศ แต่ต้องเป็นหน่วยงานที่มี ประสิทธิภาพทั้งด้านวิชาการ ด้านการประสานงาน การผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และจากสถิติ ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ความดันโลหิตสูง หัวใจ และเบาหวาน ที่เพิ่มขึ้นทุกปี จึงเห็นด้วยกับการยกระดับ บริการสุขภาพปฐมภูมิให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพของ ประชาชน ด้วยการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและสนับสนุนงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง

การส่งเสริมป้องกันโรค เพื่อให้ประชาชนตระหนักรู้และดูแลสุขภาพของตนเองต่อไปในภาวะที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย นอกจากนี้ มีข้อเสนอให้พิจารณาโครงการสุขภาพพระราชทานที่ได้เปิดให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิต่อไป

ประธานคณะกรรมการกิจการสาธารณสุข (นายเจตน์ ศิรธรานนท์) และประธานคณะอนุกรรมการศึกษาและติดตามระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่มีต่อประชาชน (พลโท อำพน ชูประทุม) ได้ชี้แจงว่า ประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนาบริการสุขภาพปฐมภูมิให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสร้างความเท่าเทียมกันทางสุขภาพของประชาชนในทุกพื้นที่ให้ก้าวหน้าต่อไป โดยหากมีหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยสนับสนุนงานการส่งเสริมป้องกันโรค ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงสาธารณสุขมาตลอด และแม้ว่าเครือข่ายหน่วยบริการทั้งในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคจะมีได้อยู่ในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุขทั้งหมด แต่กระทรวงสาธารณสุขก็ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยบริการปฐมภูมิทั้งระบบไม่ว่าในพื้นที่ใด ให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐานเพื่อสร้างการสาธารณสุขที่มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น คณะกรรมการเห็นว่า ควรมีหน่วยงานหลักเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานทั้งในระดับนโยบายส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเสนอว่าในระยะเร่งด่วน ควรเร่งรัดการจัดตั้งเป็นหน่วยงานระดับกอง โดยแปรสภาพจากสำนักสนับสนุนบริการสุขภาพปฐมภูมิเป็นกองสนับสนุนบริการสุขภาพปฐมภูมิเพื่อให้มีสถานะทางกฎหมาย ส่วนในระยะต่อไปจะยกระดับเป็นหน่วยงานระดับกรมเพื่อให้มีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับภารกิจงานเป็นสำคัญ และขอรับข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภาไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมข้อเสนอแนะของคณะกรรมการและมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง
ซึ่งคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญพิจารณาเสร็จแล้ว
(เป็นเรื่องที่เลื่อนมาจากการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันจันทร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

ผลการพิจารณา

รองประธานคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ (นายกิตติ วะสีนนท์) ได้เสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาถึงความจำเป็นมา กระบวนการแต่งตั้ง

และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อให้ทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยผู้ตรวจการเลือกตั้งเกิดขึ้นจากแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ยกเลิกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอยู่เดิมเนื่องจากเป็นกลไกที่ยังไม่มีความเป็นกลาง ซึ่งที่ผ่านมาผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างและการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยปรากฏผลงานด้านการตรวจจับการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ข้อสังเกต ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่ค่อยมีบทบาทเมื่อมีการจัดการเลือกตั้ง รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด นอกจากนี้ การที่มีได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านกฎหมาย หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งอาจทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่มีความเข้าใจหน้าที่และอำนาจรวมทั้งภารกิจต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ประกอบกับผู้ตรวจการเลือกตั้งจะปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อได้รับแต่งตั้งเป็น "ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด" เท่านั้น โดยการคัดเลือกใช้วิธีการจับสลากซึ่งทำให้ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบทุกคน และวิธีการจับสลากอาจไม่ได้บุคคลที่มีความเหมาะสมที่สุดมาปฏิบัติหน้าที่ ส่วนผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิภำเนาในพื้นที่ที่แต่งตั้งอาจไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ยังคงเป็นลักษณะการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง ยังไม่ค่อยปรากฏผลงานด้านการตรวจจับการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง รวมถึงการปฏิบัติงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ไม่ได้เป็นลักษณะการทำงานร่วมกัน จึงนำมาสู่การขาดความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือระหว่างกัน

ทั้งนี้ แม้ว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะได้รับคำตอบแทนเฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้ง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว กลับพบว่า ใช้งบประมาณมากกว่า อีกทั้งยังพบปัญหาเชิงโครงสร้างของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ไม่อำนวยให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งสามารถช่วยเหลือหรือแบ่งเบาภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมได้

๒. ข้อเสนอแนะ ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยยกเลิกผู้ตรวจการเลือกตั้ง และให้นำคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมาดำเนินการแทน พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่และอำนาจให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ไม่ซ้ำซ้อนกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยให้มีหน้าที่และอำนาจด้านการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจเดิมของผู้ตรวจการเลือกตั้ง รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นที่เคยเป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งอาจช่วยลดปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เช่น การสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง หรือค่าตอบแทนของผู้ตรวจการเลือกตั้ง รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง และควรอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสำหรับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้แก่ประชาชนด้วย

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า เห็นด้วยกับการยกเลิกผู้ตรวจการเลือกตั้ง และให้นำคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมาดำเนินการแทน โดยต้องกำหนดให้มีกระบวนการคัดเลือกเพื่อให้ได้ผู้ที่เหมาะสมมาปฏิบัติงานและไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ ซึ่งบุคคลดังกล่าวต้องมีความรู้ มีประสบการณ์ และมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ที่จะต้องไปปฏิบัติงาน นอกจากนี้ เห็นว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจต่างกัน โดยผู้ตรวจการเลือกตั้งมีกรอบอำนาจที่เริ่มต้นจากการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ส่วนกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจอำนวยความสะดวกการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ซึ่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสามารถทำหน้าที่อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งได้อย่างละเอียดรอบคอบ เนื่องจากมีการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกสัปดาห์ เพื่อพิจารณากลับกรองเรื่องสำคัญในรูปแบบของคณะกรรมการมิใช่การพิจารณาโดยบุคคลเพียงคนเดียว เช่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้มีการประชุมเพื่อพิจารณานำเสนอบุคคลที่จะไปทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง และมีความเป็นกลาง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต โปร่งใส และเที่ยงธรรม อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจการเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะผ่านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก

การเลือกตั้งประจำจังหวัดมาแล้วทั้งสิ้นซึ่งบุคคลดังกล่าวยอมเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง หากมีการยกเลิกผู้ตรวจการเลือกตั้งควรผนวกบทบาทในส่วนที่ดีของผู้ตรวจการเลือกตั้งไปเป็นหน้าที่ของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วย

ประธานคณะกรรมการการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (นายก้านรงค์ จันทิก) ได้ชี้แจงสรุปได้ว่า คณะกรรมการอยู่ระหว่างการพิจารณาศึกษาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๕ องค์กร โดยจะได้พิจารณาว่าองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ รวมทั้งศึกษาเหตุขัดข้องที่ไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมควรที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับแต่ละองค์กรหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ ซึ่งคณะกรรมการจะได้รับไปพิจารณาดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณาดำเนินการต่อไป

๔.๔ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสพิจารณาเสร็จแล้ว
(เป็นเรื่องที่เลื่อนมาจากการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

ผลการพิจารณา

กรรมการและประธานคณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัยเยาวชน (นายอำพล จินดาวัฒนะ) และอนุกรรมการและเลขานุการคณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย (นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Aging Society) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ บางจังหวัดเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) และคาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการดูแลผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เต็มที่ (ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง) โดยแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ กลุ่มติดบ้าน ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ดูแลตนเองได้บ้าง

ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง และกลุ่มที่ ๒ กลุ่มติดเตียง ซึ่งหมายถึง ผู้ที่พึ่งตนเองไม่ได้ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ พิกัดหรือทิวภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากบริบทสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งจากกรณีที่ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น มีการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป มีการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยว มีผู้สูงอายุอยู่ตามลำพังในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และขาดแคลนผู้ดูแลทั้งในภาคธุรกิจและอาสาสมัคร ฉะนั้น มาตรการดูแลผู้สูงอายุตามกฎหมายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙ ระเบียบหลักเกณฑ์ของหน่วยงานที่สังกัด เช่น อาสาสมัครบริหารท้องถิ่น และประกาศกรมกิจการผู้สูงอายุ เรื่อง มาตรฐานหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น ทั้งนี้ รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง แบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ **กลุ่มที่ ๑** ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนด้วยการให้บริการกันเองในชุมชน มี ๔ ลักษณะ ได้แก่ (๑) บริการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยผู้ให้การดูแล (Care Giver : CG) (๒) บริการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยอาสาสมัครบริหารท้องถิ่น (๓) บริการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยอาสาสมัครอื่น (อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ : อผส. และอาสาสมัครสาธารณสุข) และ (๔) บริการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยการให้บริการในรูปแบบอื่น (นวัตกรรมบริการสุขภาพเชิงรุกของโรงพยาบาลชุมชน รพสต. และท้องถิ่น) **กลุ่มที่ ๒** ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงด้วยการให้บริการในลักษณะสถาบันของภาครัฐ (Public Institutional Care) มี ๕ ลักษณะ ได้แก่ (๑) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ (ศพส.) (๒) สถานสงเคราะห์คนชราในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) การจัดบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยกรุงเทพมหานคร (โรงพยาบาลราชพิพัฒน์) (๔) การจัดบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยสภาภาคใต้ (ศูนย์ส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี และโครงการสว่างคนิเวศ) และ (๕) การจัดบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยโรงพยาบาลขนาดใหญ่ภาครัฐ และ**กลุ่มที่ ๓** ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงด้วยการให้บริการในลักษณะสถาบันของภาคเอกชน (Private Institutional Care) มี ๓ ลักษณะ ได้แก่ (๑) วิสาหกิจเพื่อสังคม (๒) การจัดบริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยภาคธุรกิจเอกชน และ (๓) การจัดบริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยองค์กรภาคประชาสังคม (มูลนิธิ) ในกรณีคณะกรรมการมีข้อเสนอแนะ ๒ ประเด็น กล่าวคือ (๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน (Community Based Care) การส่งเสริมสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนโดยจุดพลังในตำบล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและลดบทบาทของภาครัฐโดยพัฒนานโยบายและมาตรการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมและเอกชนได้ใช้วิสาหกิจเพื่อสังคมในการบริหารจัดการเป็นรูปธรรมและกว้างขวาง การพัฒนาระบบการจัดบริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง การกำกับดูแลการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามมาตรฐานและการควบคุมกำกับดูแลสถานพยาบาลผู้สูงอายุ และ (๒) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ และด้านการให้บริการผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า (๑) ควรดำเนินการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้สอดคล้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ โดยเฉพาะในแผนกลยุทธ์รายหมุดหมายที่เกี่ยวข้อง (๒) ควรให้ความสำคัญต่อระบบสุขภาพอนามัยโดยการเพิ่มโอกาสของผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดีให้สามารถมีส่วนร่วมในสังคม ช่วยเหลือตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Active Aging หรือ Healthy Aging) รวมถึงสุขภาวะในช่องปากที่ดีด้วย (๓) ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ การเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม และการเข้าถึงซึ่งสิ่งเหล่านั้นได้โดยง่าย รวมถึงสนับสนุนการบริการประกันสุขภาพของผู้สูงอายุร่วมกับภาคเอกชน (๔) ควรพิจารณาให้เกิดความสอดคล้องของอุปสงค์และอุปทาน (Demand and Supply) กล่าวคือ ปริมาณของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงกับจำนวนผู้ดูแล (Caretaker) ควรมีสัดส่วนที่เหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการ โดยสนับสนุนให้อาชีพผู้ดูแลมีความแพร่หลาย ไม่ถูกจำกัดโดยทัศนคติหรือค่านิยมด้านความสะอาด รายได้ หรือเงื่อนไขอื่นใด รวมทั้งมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดกลยุทธ์หรือนโยบายเพื่อการพัฒนาอาชีพผู้ดูแล (๕) ควรมีระบบเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง โดยมีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และ (๖) ควรสนับสนุนระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนด้วยการให้บริการกันเองในชุมชน โดยเริ่มจากการส่งเสริมให้เกิดการดูแลในครอบครัว ชุมชน และสังคมที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับ

หลังจากการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา กรรมการและประธานคณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัยเยาวชน (นายอำพล จินดาวัฒนะ) ได้ตอบชี้แจงและขอรับประเด็นตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของวุฒิสภา สรุปได้ว่า เพื่อให้เกิดการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ การดำเนินการให้สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การให้ความสำคัญกับระบบอุปสงค์ (ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง) และอุปทาน (ผู้ดูแล) (Demand and Supply) การดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (Healthy Aging) โดยเฉพาะสุขภาวะในช่องปากและทันตบุคลากร การสนับสนุนอาชีพผู้ดูแล (Caretaker) โดยปราศจากข้อจำกัดใด ๆ การสนับสนุนระบบเศรษฐกิจทั้งด้านงบประมาณ สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ การตระหนักรู้ถึงการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาที่ครอบคลุม (Inclusive Development) อย่างเหมาะสม และการใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อแก้ไขปัญหาจากสภาพที่แท้จริงของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ทั้งนี้ เพื่อผลักดันระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา

(ไม่มี)

(๖) เรื่องที่เสนอใหม่

จำนวน ๒ เรื่อง

**๖.๑ รายงานการพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ
ประจำปี ๒๕๖๔**

**(ตามมาตรา ๑๑ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒)**

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณารายงานการพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ของประเทศ ประจำปี ๒๕๖๔ โดยมีรองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล) กับคณะ เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม

จากนั้น คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งได้รับ
มอบหมายจากประธานวุฒิสภาให้พิจารณาศึกษารายงานดังกล่าว โดยรองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม (ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์) และโฆษกคณะกรรมการ (รองศาสตราจารย์
ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ) ได้ร่วมแถลงผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า

๑) ด้านการอุดมศึกษา จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาอุดมศึกษา
(Disruption) ควรพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษาในการเรียนการสอนออนไลน์อาจจะ
แตกต่างจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ควรมีการประเมินผลการเรียนออนไลน์ของนักศึกษา
เพื่อปรับปรุงวิธีการและรูปแบบการสอนให้เหมาะสมทั้งกับนักศึกษาและครูผู้สอน ๒) กระทรวง
การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีแพลตฟอร์ม ThaiMOOC และ MOOC
ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรจะมีการเชื่อมโยงให้เกิดการทำงานเป็นแพลตฟอร์มเดียวกัน สนับสนุน
แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (NDLP) ควรมีแพลตฟอร์มเดียวที่ครอบคลุมการศึกษา
ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา วิทยาลัย และวัยเกษียณ อันจะทำให้เกิดการเรียนรู้
ตลอดชีวิต เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานและงบประมาณในการดำเนินการ ดังนั้น
สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ควรประสานความร่วมมือระหว่าง
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงศึกษาธิการ อันเป็นการ
ตอบสนองต่อการเรียนรู้ทุกช่วงวัยตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ควรพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดอันดับ
มหาวิทยาลัยโลก (World University Rankings) ให้ถ่องแท้ในหลักเกณฑ์และระเบียบวิธีของ
การประเมินผลตามเกณฑ์การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในแต่ละเกณฑ์ ทั้งนี้ ควรเลือกใช้หลักเกณฑ์

บางประการในการนำมาชีวิต โดยไม่จำเป็นต้องใช้หลักเกณฑ์ทั้งหมด เพื่อให้ทราบถึงอันดับเฉพาะด้าน และสอดคล้องตามบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายตามแนวทางการพลิกโฉม มหาวิทยาลัย (Reinventing University) อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกัน ของแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อเสริมความเข้มแข็งเฉพาะด้านให้สามารถแข่งขันระดับโลกได้ อย่างไรก็ตาม การจัดแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัยตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยเฉพาะ กลุ่มการพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก และกลุ่มการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม ควรให้เกิดการแข่งขันและสร้างผลงานตามหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดในการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ของ Times Higher Education University Rankings (THE) ให้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้ง สำนักงาน คณะกรรมการนโยบายการวิจัยและนวัตกรรมวิทยาศาสตร์การอุดมศึกษาแห่งชาติ (สอวช.) กระทรวงศึกษาธิการ ควรบูรณาการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดทำหลักสูตร และพัฒนาเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบ STEM ที่ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าใจการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ด้วยหลักสูตร ที่เหมาะสมตามวัย เสริมความรู้ให้กับนักศึกษาต่างสาขาได้เรียนรู้ระหว่างกันผ่านหลักสูตรระยะสั้น อาทิ สายวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เพื่อสร้างการเรียนรู้และพัฒนากำลังคน ที่สามารถ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นการผสมผสานศาสตร์เหล่านี้ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สอวช. ควรออก มาตรการที่จะบรรเทาปัญหาของครอบครัวยากจน เพื่อให้ให้อัตราการเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา ของครอบครัวยากจนเพิ่มขึ้น จะเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้อีกทางหนึ่ง การกำหนดนโยบาย ของ สอวช. ควรปรับทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการ ของประเทศ ผลักดันการจัดการเรียนการสอนด้านสหกิจศึกษาและการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ กับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education : CWIE) ส่งเสริมการจัดการศึกษา ที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ หรือหลักสูตรที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการตอบโจทย์ความต้องการ ของประเทศ ควรเร่งออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เสร็จภายในเวลากำหนด ใช้บังคับ และเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการเริ่มต้นธุรกิจ หรือจัดหาสถาบันการเงิน มาพิจารณาแผนธุรกิจของนักศึกษา ควรมีเวทีในการส่งเสริมสนับสนุน Start up และจัดตั้งพื้นที่สำหรับ ทดสอบนวัตกรรม (Sandbox) ในทุกมหาวิทยาลัย กระทรวงการอุดมศึกษาฯ จึงควรกำหนด การดำเนินงานในเชิงพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการทับซ้อนในการทำงานเชิงพื้นที่ หรือเกิดการแข่งขันกัน ทำงานเชิงพื้นที่

๒) ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สอวช. ควรเร่งสร้างความสามารถ ในด้านวิจัย วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม (ววน.) สู่การเก็บเกี่ยวผลในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ

สนับสนุนการสร้างเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการผลิตภายใต้มาตรฐานทางการเกษตรที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนการศึกษา วิจัยและใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับอาหารเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเครื่องมือแพทย์ จีโนมิกส์ (Genomics) วัคซีน และยาชีววัตถุ และมีมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าให้มากขึ้น จากสถานการณ์ช่วงโควิด-๑๙ ส่งผลให้การลงทุนของเอกชนชะลอตัว ภาครัฐควรเพิ่มการลงทุนด้านการวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มสัดส่วนการลงทุนของภาครัฐต่อภาคเอกชน และรักษาระดับการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศต่อ GDP ควรพิจารณาสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อการทำวิจัยและนวัตกรรมให้กับบริษัทเอกชน ควรเร่งดำเนินการกลไก Innovation Sandbox ที่สภานโยบายได้มีมติเห็นชอบหลักการตามที่ สอวช. เสนอ เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมด้านใหม่ อีกทั้งควรมีกลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศให้กับผู้ประกอบการ ชุมชนและสังคม เพื่อประโยชน์ในการสร้างเทคโนโลยีขึ้นมาเอง และควรมีกองทุนเพื่อสนับสนุนและรองรับการใช้ผลิตภัณฑ์จากเทคโนโลยีดังกล่าว

ภายหลังที่คณะกรรมการได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะ สรุปได้ว่าเพื่อความสมดุลมิติวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ควรเพิ่มการเรียนรู้ให้นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสายศึกษาศาสตร์เพิ่มเติม ควรกำหนดขอบเขตในการศึกษาโดยต้องทำทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงสถาบันอุดมศึกษา โดยมีนโยบายให้เกิดการพัฒนาให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยแรงงาน หรือวัยผู้สูงอายุ นอกจากนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บทและแผนปฏิรูปด้านการศึกษา สอวช. ควรบูรณาการร่วมกับกระทรวง อว. เพื่อสนับสนุนการผลิตครูใหม่ พัฒนาครูเดิมให้มีครูครบทุกสายวิชาในทุกพื้นที่ ในส่วนของการช่วยเหลือผู้เรียนซึ่งมีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ถึงแม้จะมีโครงการสนับสนุนทุน อาชีพ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) แต่ยังมีผู้ด้อยโอกาสซึ่งไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ ควรเพิ่มการสนับสนุนผ่านวิสาหกิจเพื่อสังคม หรือกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาสได้อีกทางหนึ่ง

จากนั้น รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล) และผู้อำนวยการ สอวช. (นายกิติพงศ์ พร้อมวงศ์) ได้ตอบชี้แจง สรุปได้ว่าในปัจจุบันแพลตฟอร์มของกระทรวง อว. (ThaiMOOC) ใช้เป็นแพลตฟอร์มกลางมีหลักสูตรและเพิ่มรายวิชาที่ทันสมัยมากขึ้น มีผู้สนใจเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก ใช้ระบบจัดการหน่วยกิตที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ในทุกรูปแบบ มีการประเมินผลการเรียนรู้ในคลังหน่วยกิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย และเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยระบบมีการเชื่อมโยงระหว่างเอกชนและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เกิดประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสถาบันสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กัน

ได้มากขึ้น ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยในประเทศไทยติดอันดับที่ ๒ จากรายการ THE Impact Rankings 2022 ซึ่งเป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม โดย Times Higher Education โดยใช้เกณฑ์ตัวชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ หรือ United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs) จำนวน ๑๗ รายการ ซึ่งผลคะแนนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สะท้อนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยได้มีการลงไปพัฒนาในพื้นที่อย่างจริงจัง ทั้งนี้ กระทรวง อว. มีแนวทางในการกำหนดหลักสูตรเพิ่มเติมในด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) การแพทย์ฉุกเฉิน และอุตสาหกรรมเกี่ยวกับกลุ่มไฟฟ้า เพื่อรองรับการพัฒนากำลังคนที่สุดค้ำคล้องกับความต้องการของประเทศในอนาคต สำหรับงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยที่ สอวช. ได้รับในปี ๒๕๖๓ ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากภาครัฐ แต่การวิจัยยังไม่สามารถทำตามเป้าหมายที่วางไว้ได้เนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-๑๙ แต่ในปัจจุบันการจัดกลไกต่าง ๆ และงบประมาณเฉพาะเพื่อนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ จัดหน่วยงานรับผิดชอบเข้าไปดูแล จัดผู้ควบคุมงานในแล็บ เพื่อนำงานวิจัยที่สำเร็จไปต่อยอดในด้านอุตสาหกรรมและอื่น ๆ โดยกำหนดนโยบายสนับสนุนทางการเงินเพื่อสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยต่อไป สำหรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอื่น ๆ สอวช. ขอรับไปเพื่อปรับปรุงการจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาในปีถัดไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

๖.๒ รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ
รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับปีสิ้นสุด
วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
(ตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณารายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ
รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐
กันยายน ๒๕๖๔ ของที่ประชุมวุฒิสภา มีคณะผู้แทนจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เข้าร่วมประชุม
เพื่อชี้แจงรายงานดังกล่าว โดยประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) เป็นผู้นำเสนอ
รายงานต่อที่ประชุม

จากนั้น คณะกรรมาธิการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับมอบหมาย
จากประธานวุฒิสภาให้พิจารณาศึกษารายงานดังกล่าว โดย รองประธานคณะกรรมาธิการกิจการองค์กร

อิสระตามรัฐธรรมนูญ คนที่สอง (พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร) ได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมสรุปได้ว่า

ในประเด็นเกี่ยวกับภาพรวมการพิจารณาศึกษา ขอนำเสนอใน ๓ เรื่อง ดังนี้

๑) ภาพรวมการปฏิบัติงานตามภารกิจ ด้านทรัพยากรบุคคล พบว่ายอดรวมของบุคลากรโดยรวมในปีนี้กับปีที่ผ่านมาไม่แตกต่างกันมาก พบว่ามีการเลื่อนระดับของบุคลากรในส่วนของสายงานสอบสวน และสายงานสนับสนุน จากประเภทวิชาการ (ชำนาญการพิเศษ) ไปเป็นอำนวยการ (ต้น) จำนวนมากถึง ๔๓ คน สำหรับงบประมาณที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ลดลงเมื่อเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แต่ได้รับงบประมาณในแผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเพิ่มขึ้น ๓.๔ ล้านบาท สำหรับผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียน ในปีนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณาทั้งสิ้น จำนวน ๔,๘๖๖ เรื่อง ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน ๒,๖๗๕ เรื่อง ได้น้อยกว่าปีที่ผ่านมาที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๓,๐๗๓ เรื่อง

๒) สำหรับผลการแก้ไขปัญหาหรือดำเนินการใด ๆ ตามที่ได้รับข้อสังเกตหรือคำแนะนำจากวุฒิสภา ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขไปแล้ว แต่มีบางเรื่องที่ยังคงต้องติดตามและเน้นย้ำต่อไป เช่น การแก้ปัญหาเชิงระบบ การดำเนินการตามพันธกรณีทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) สำหรับผลการดำเนินงานตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้นำเสนอใน ๔ เรื่องหลัก ดังนี้

๓.๑) สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) มีจำนวน ๓ ยุทธศาสตร์ โดยได้นำเสนอประเด็นการวิเคราะห์ต้นทุน – ประสิทธิภาพ การดำเนินงานตามภารกิจการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน และการประเมินประสิทธิภาพด้านงบประมาณในการดำเนินงาน เป็นต้น

๓.๒) สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๓) ความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรและทรัพยากรบุคคล

๓.๔) ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมี ๓ ประเด็นหลัก มีดังนี้

๑. ประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาการปฏิบัติงานภายในองค์กร มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการพัฒนาองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ควรนำเสนอในรายงานให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุมและแยกตามระยะเวลา วิธีการดำเนินงานที่สอดคล้องกันในแต่ละพันธกิจ โดยควรแบ่งประเภทของงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์จัดทำแผนงาน วิธีการดำเนินงาน มีการติดตาม

และประเมินผลเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่ความมุ่งหมายในการเป็นองค์กรที่เป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ด้านทรัพยากรบุคคล จากข้อมูลสถิติผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ พบว่ามีผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนแล้วเสร็จที่ลดลง สะท้อนไปที่การบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคลที่ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุง ควรนำสภาพปัญหาที่เกิดจากการบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคลไปพิจารณาประกอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ต่อไป

ด้านระบบเทคโนโลยี ควรพัฒนาจัดระบบจัดการเรื่องร้องเรียนและเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกับองค์กรอื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน สะดวกต่อการติดตามเรื่องร้องเรียนของประชาชนได้อย่างทันทั่วถึง และการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนซ้ำซ้อน ทั้งนี้ควรนำข้อสังเกตดังกล่าวไปพิจารณาประกอบการจัดทำแผนแม่บทด้านดิจิทัลของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่องค์กรดิจิทัล โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวด้วย

ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรให้ความสำคัญในการจัดทำแผนงานเพื่อพิจารณาปัญหาอุปสรรคที่สำคัญและความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น รวมไปถึงในระดับเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาของการดำเนินงาน แนวทางการแก้ไขปัญหาผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จ และมีการรายงานผลดังกล่าว

ด้านการปฏิบัติงาน กรณีการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเชิงระบบ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต้องพิจารณาอย่างจริงจังและให้ความสำคัญเนื่องจากจะเกิดประโยชน์ต่อคนเป็นจำนวนมาก ควรมีการติดตาม และรายงานผลความคืบหน้าของการดำเนินงาน รวมทั้งให้ความสำคัญการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรการเชิงป้องกัน และตระหนักถึงการส่งเสริมการดำเนินงานด้านจริยธรรมภายในองค์กร เพื่อตอบสนองความคาดหวังของประชาชน

ด้านความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรแสดงให้เห็นแผนการดำเนินการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ และการยกระดับองค์กรอย่างเหมาะสมและชัดเจน วิธีการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริง มีการติดตาม และการรายงานผลความคืบหน้าเพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์กรได้มีการพัฒนาตามลำดับขั้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ด้านการดำเนินการตามพันธกรณี สำหรับพันธกรณีในประเทศ การนำเสนอข้อมูลการสร้างเครือข่ายและการพัฒนาเครือข่าย ในส่วนที่เป็นมาตรการสนับสนุนในเชิงป้องกัน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรแสดงข้อมูลผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับแผนงานที่วางแผนไว้ สำหรับตามพันธกรณีในต่างประเทศ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ควรนำเสนอองค์ความรู้ทางวิชาการที่ได้รับจากการสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการการประชุมระดับภูมิภาค หรือการศึกษาดูงานในต่างประเทศ อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงต่อไป นอกจากนี้การใช้งบประมาณในกิจกรรมการดำเนินโครงการในส่วนของการดำเนินการตามพันธกรณีในต่างประเทศค่อนข้างสูง หากสามารถปรับวิธีการดำเนินงานโดยใช้การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือการเชิญผู้แทนต่างประเทศมาเยือนประเทศไทยในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว จะช่วยประหยัดงบประมาณส่วนนี้ได้

๒. ประเด็นเกี่ยวกับรายงานการพิจารณารายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ มีข้อสังเกตดังนี้

๒.๑ มีค่าใช้จ่ายบางประเภทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ค่าใช้จ่ายบุคลากร ส่วนค่าล่วงเวลาของปี ๒๕๖๔ ลดลงอย่างต่อเนื่อง หากเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ ปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๓ แต่เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในปัจจุบัน ค่าล่วงเวลาควรจะลดลงมากกว่าที่รายงาน ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรให้ความสำคัญตระหนักถึงความเหมาะสมในการใช้จ่ายและระมัดระวังควบคุมการใช้จ่าย

๒.๒ ค่าใช้จ่ายประเภทค่าใช้สอย โดยเฉพาะค่าประชาสัมพันธ์ พบว่ายังคงค่อนข้างสูง แม้ลดลงจากปีก่อนหน้า ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรพิจารณาค่านี้ถึงเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวให้เกิดประโยชน์ และเกิดความคุ้มค่าสอดคล้องกับภารกิจขององค์กร

๓. ประเด็นเกี่ยวกับการเสนอรายงานประจำปีในปีถัดไป

๓.๑ ประเด็นสาระสำคัญของการเสนอรายงานประจำปี มีดังนี้

- สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรให้ความสำคัญในการนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการไปพิจารณาดำเนินการด้วย

- จากรายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ ปรากฏว่า เอกสารหน้า ๓๔๘ ของรายงาน มีข้อมูลที่คลาดเคลื่อน แม้เกิดจากขั้นตอนการผลิตเล่มรายงานสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีระบบการตรวจทานอย่างรอบคอบและรัดกุมก่อนมีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน

- จากรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินฯ (หน้า ๕๘ - ๕๙) เป็นสถิติแสดงจำนวนเรื่องราวเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จจำแนกตามหน่วยงานที่ถูกร้องเรียน ซึ่งข้อมูลสถิติที่ดังกล่าว ไม่อาจเข้าใจถึงความมุ่งหมายของการนำเสนอได้ ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรแสดงสถิติเรื่องราวเรียนจำแนกตามลักษณะงานและระดับความสำคัญเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง ซึ่งจะสามารถสะท้อนได้ว่ามีเรื่องราวเรียนจำนวนเท่าใดที่เป็นปัญหาความเดือดร้อนจริงทั้งยังเป็นตัวชี้วัดสภาพโดยรวมถึงความสงบสุขของประชาชนได้อีกด้วย

- ตามรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินฯ (หน้า ๗๒ - ๑๘๑) ปรากฏผลการแก้ไขปัญหา และการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของ ผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนค่อนข้างมาก โดยไม่มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานดังกล่าว ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีการวิเคราะห์ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาการร้องเรียน ข้อบกพร่อง ที่เกิดขึ้น และแนวทางการแก้ไขปัญหา ในลักษณะบัญชีสรุปโดยย่อ

- การนำเสนอข้อมูลในส่วนทรัพยากรบุคคลของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ยังไม่เพียงพอ ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรแสดงข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนทรัพยากรบุคคล ของปีก่อนหน้าและปีที่รายงาน พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพของ บุคลากร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาทบทวนโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังตามประเภทและ สายงานที่เหมาะสมต่อไป

๓.๒ ประเด็นรูปแบบของรายงานประจำปี มีดังนี้

- การนำเสนอรายงานประจำปี ควรแสดงข้อความอันเป็นสาระสำคัญส่วนแรก ของรายงาน ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์และขอบเขตของการรายงานเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบความเป็นมา และวัตถุประสงค์ของรายงานนั้น กรณีนี้ คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะดังกล่าวในรายงานปีก่อนหน้า แล้ว แต่ยังไม่มีการเพิ่มเติมในรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ อย่างไรก็ตาม สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ขอเข้าไปปรับปรุงในเล่มรายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป

- การพิจารณาจัดทำรายงาน ควรคำนึงว่าประสงค์ให้ผู้อ่านทราบประเด็นใด วุฒิสภาและประชาชนควรทราบหรือต้องทราบเรื่องใด ประกอบกับข้อมูลการนำเสนอ ควรมีการ สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบของปีก่อนหน้าและปีที่รายงานผลของการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรครวมเสนอแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจนด้วย

แต่อย่างไรก็ตามการเปิดเผยข้อมูลใน “รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔” ควรบ่งบอกถึงเจตนารมณ์ของรายงานอย่างชัดเจน ข้อมูลมีความถูกต้อง ตรงประเด็น น่าเชื่อถือ เข้าใจได้ง่าย เหมาะสม ทันกาล และเปรียบเทียบได้ รวมทั้งมีการปรับปรุง การดำเนินงานภายในองค์กรให้ดีขึ้นอยู่เสมอ นั้น ถือว่ามีความสำคัญมาก อันจะเป็นประโยชน์ต่อ ประชาชนที่จะเข้าใจถึงบทบาทและภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างแท้จริง และนำไปสู่ความเชื่อมั่น ต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและ ประเทศชาติต่อไป

ภายหลังที่คณะกรรมการได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมแล้ว ประธาน ของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า

การดำเนินการศึกษาแก้ไขเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินในเชิงระบบโดยเฉพาะ การสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขทุกระดับในช่วงที่เกิด สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในช่วงปี ๒๕๖๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีการนำ ผลการศึกษาดังกล่าวมาช่วยแก้ไขสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่เกิดขึ้น ในขณะนี้อย่างไร

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือ หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงาน ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๒๓๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ถือเป็นหน้าที่และอำนาจที่กว้างขวางโดยไม่จำเป็นต้องเป็น เรื่องร้องเรียนเท่านั้น หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม บางเรื่องอาจทับซ้อนกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เช่น การใช้อำนาจรัฐที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน ซึ่งอาจเป็นปัญหาในเชิงระบบที่ผู้ตรวจการ แผ่นดินสามารถดำเนินการได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีการดำเนินการทั้งในเชิงรุกและเชิงระบบ ได้แก่ การดำเนินการ เรื่องร้องเรียน หรือเรื่อง que ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเอง หรือดำเนินการศึกษาในเชิงระบบ เช่น ปัญหาการออกเอกสารสิทธิ การแก้ปัญหาสาธารณสุขบนเกาะพังงัน ผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนา สถานีกลางบางซื่อ หรือการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินทางทะเล ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นหน้าที่และ อำนาจบนพื้นฐานของงบประมาณ บุคลากร และเวลา ซึ่งเป็นบริบทเดียวกันหรือไม่

หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในส่วนของการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของหน่วยงานของรัฐ ทั้งที่เป็นเรื่องร้องเรียนและเรื่อง que ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเอง และได้มีการ ส่งเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรี ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บางกรณีเป็นปัญหา หรือโครงการขนาดใหญ่ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีการติดตามผลการดำเนินงานหรือผลสัมฤทธิ์ในแต่ละเรื่อง หรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ เรื่องร้องเรียนที่ได้ดำเนินการไปแล้วหรือเป็นการแก้ปัญหาในเชิงระบบในลักษณะที่ เป็นการดำเนินงานเชิงรุกที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าเกิดผลสำเร็จเป็นที่น่าพึงพอใจในการแก้ปัญหาหรือ สร้างธรรมาภิบาลแก่องค์กรมีกรณีใดบ้าง

จากนั้น ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) ได้ตอบชี้แจงใน ประเด็นสำคัญ สรุปได้ว่า ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ Covid-19 เนื่องจากเป็นกรณีฉุกเฉิน จึงเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ได้มีการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อพัฒนาการดำเนินงานและเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติอย่างไร สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีการติดตามผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ส่วนการรับเรื่องร้องเรียน

การแก้ไขปัญหาจะมีการดำเนินการ ๒ ส่วน คือ ปัญหาเฉพาะหน้า (รายกรณี) และปัญหาเชิงระบบ (ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ หรือบุคคลส่วนใหญ่) ส่วนการแก้ปัญหาเชิงรุก เป็นโครงการที่หียบยกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ดำเนินการครบถ้วน เช่น กรณีของเด็กยากไร้และได้รับการศึกษาต่ำกว่าที่ตลาดแรงงานต้องการซึ่งถือว่าเป็นแรงงานไร้ฝีมือ จึงมีการร่วมมือแก้ปัญหากับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงแรงงาน

การตรวจภายในของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมาตรวจสอบ แต่อย่างไรก็ดีในสำนักงานจะมีการตั้งคณะกรรมการผู้ทรงวุฒิตรวจสอบด้วยเช่นกัน ส่วนปัญหาการจัดอบรมครู เนื่องจากเป็นการจัดการเกินกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะมีการรายงานสะท้อนถึงปัญหา สำหรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขอรับไปเพื่อตอบเป็นหนังสือและปรับปรุงการจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อวุฒิสภาในปีถัดไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

(๗) เรื่องอื่น ๆ

(ไม่มี)

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๔๐ นาฬิกา

